

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 20.7.2002

Číslo: Ročník 12 (2002). Číslo 2.

Sekce: Ecce homo

Název článku: JIČÍN - RUMCAJS - ŘÁHOLEC

Autor: Alena Součková

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=38>

JIČÍN - RUMCAJS - ŘÁHOLEC

Alena Součková

VÁCLAV ČTVRTEK (4.4.1911 – 6.11.1976)

Jsou místa proslavená literárními postavami a ději nebo působením spisovatelů. Dochází k vytváření pevných, tradičních vztahů a spojení. Život spisovatelů a vznik literárních postav není jednoduchý a přímočarý. Mnohdy hraje roli náhoda. Rodišti a někdy i působišti literátů mohou být zcela jiná místa, než která jsou zobrazena

v jejich dílech.

Město Jičín je již tradičně spojováno s přídomkem město pohádky. Pohádkový duch typických postaviček a pohádková atmosféra jsou stále živé, což dosvědčuje i každoročně konaný festival Jičín – město pohádky s bohatým programem.

Kdo by neznal postavičku loupežníka Rumcajse, jeho ženu Manku a synka Cipíska, obyvatele pařezové chaloupky Křemílka a Vochomůrku, vodníka Česílka, hajného Robátka, vílu Amálku a další. Hlavně díky televizním večerníčkům znají tyto pohádky a příběhy tisíce dětí.

Autorem literární předlohy je Václav Čtvrtek. Původně se jmenoval Václav Cafourek. Narodil se a většinu svého života prožil v Praze, kde pracoval jako úředník. Krátce pracoval i jako expedient Městských knihoven pražských. V literární tvorbě používal více pseudonymů: Hugo Prattler, Václav Málek, Karel Poledne, Jan Neděle, ale nejčastěji Václav Čtvrtek. Snad proto, že se narodil 4.4. – i když ten den bylo úterý. Později si nechal tento pseudonym úředně potvrdit jako příjmení.

Do Jičína se dostal jako malý chlapec v období 1. světové války. Velký vliv na něj měl jeho dědeček – tesař a stavitel Václav Fejfar. Byl to mohutný muž s obrovským plnovousem, který dovedl vyprávět zajímavé příběhy, pověsti, pohádky, historické příběhy, provázel vnuka krásnou přírodou a snad byl i předobrazem pozdějších spisovatelových pohádkových hrdinů.

Převážná část literární tvorby Václava Čtvrta je určena dětem. První pohádky a příběhy byly určeny pro tehdejší dětské časopisy, vycházely jako drobné sešitové pohádky, některé byly určeny pro rozhlasové vysílání. Nejúspěšnější náměty – o loupežníku Rumcajsovi – spatřily světlo světa v roce 1965 a krátce nato vznikl seriál úspěšných televizních večerníčků. Náměty čerpané z dědečkových vyprávění i působivé výtvarné ztvárnění Radka Pilaře zajistily pohádkovým postavičkám nesmrtelnost.

Jičínské náměstí a zámek, jak se v pohádkách objevují – ty skutečně existují. Otázkou je ale les Řáholec; jen ve starých mapách se objevuje oblast v Prachovských skalách s poněkud zvláštním názvem Raholitz. Jičínští si spisovatele Václava Čtvrta velmi váží, vždyť jejich město tolik proslavil. Nejenom výtvarná zobrazení a názvy některých provozoven, ale i nedávno zprovozněná Galerie Václava Čtvrta a Radka Pilaře jsou poctou spisovateli a výtvarníkovi. Uvažuje se, že poblíž Jičína budou slavnostně vysázeny lesy Řáholec a Řáholeček.

Připomeňme si názvy některých děl z bohatého výčtu literární tvorby Václava Čtvrta:

Pohádky

Kolotoč v Africe, Lev utekl, Pohádkový kalendář, Pohádky ze čtyř studánek, Rumcajs, O Česílkovi, Šejtročkovi a jednom známém loupežníkovi, O makové panence a motýlu Emanuelovi, Pohádky z mechu a kapradí, Rumcajsova loupežnická knížka, Kočičiny kocourka Damiána, Cipísek, Manka, Jak ševci

zvedli vojnu pro červenou sukni.

Prózy pro děti

My tři a pes z Pětipes, Malá letní romance, Kosí strom, Čárymáry na zdi, Franta a já, Lenka a dva kluci.

Výbory

Pohádkový rok, Maková panenka.

Tvorba pro dospělé

Nezbedné pověsti.

Díky překladům se s tvorbou Václava Čtvrťka mohou seznámit i děti v zahraničí. Kromě překladů do světových jazyků existují i překlady do polštiny, maďarštiny, estonštiny a dalších více či méně známých jazyků.